

Opinia Nr 3
z dnia 16 listopada 2017 r.
strony pracowników, strony pracodawców
i strony samorządowej
Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego
w Kielcach

**w sprawie planu Funduszu Pracy i Funduszu Gwarantowanych Świadczeń
pracowniczych na rok 2018**

I

Strona pracowników – reprezentowana przez Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych i Forum Związków Zawodowych; strona pracodawców – reprezentowana przez Konfederację Lewiatan i Pracodawców RP oraz strona samorządowa WRDS w Kielcach negatywnie opiniują projekt planu Funduszu Pracy na 2018 r.

II

Ww. strony WRDS Kielce są zdania, że obecna sytuacja na rynku pracy – najniższy od 26 lat poziom bezrobocia – jest szansą do zdefiniowania na nowo celów, a także opracowania nowych narzędzi, które Fundusz Pracy będzie realizować. Nie możemy zgodzić się na zachowanie archaicznej formuły wykorzystania środków z FP, niedostosowanej do obecnych wyzwań rynku pracy, który potrzebuje dzisiaj środków przede wszystkim na realizację trzech priorytetów:

- wsparcia przedsiębiorstw inwestujących w nowe kwalifikacje, umiejętności i kompetencje zatrudnionych pracowników jako efekt zmian zachodzących w gospodarce – cyfryzacja, robotyzacja – potrzebne są nowe kompetencje, które trzeba budować i rozbudowywać,
- odbudowy systemu kształcenia zawodowego jako zaplecza dla rozwoju Przemysłu 4.0,
- zbudowania i realizacji rozwiązań zwiększających liczbę osób aktywnych zawodowo.

III

Strona pracowników, strona pracodawców i strona samorządowa WRDS Kielce nie akceptują niższych wydatków na działania, które mają na celu zwiększenie podaży pracy i dostosowanie kompetencji do potrzeb rynkowych, co jest sprzeczne z obecną potrzebą gospodarki w warunkach niskiego bezrobocia i problemów ze znalezieniem pracowników.

W szczególności niekorzystne może być zmniejszenie środków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, aż o 14%, czyli o 931,6 mln zł, co będzie przeszkodą w aktywizowaniu osób długotrwale bezrobotnych.

IV

Polski rynek pracy cierpi z powodu luki kompetencyjnej, która wynika zarówno z niedostatków systemu edukacji, jak i niskiej aktywności szkoleniowej osób pracujących. Luka ta staje się coraz bardziej dotkliwa wraz z rosnącym poziomem zatrudnienia, zmniejszającym się poziomem bezrobocia i coraz większymi trudnościami pracodawców z przeprowadzeniem satysfakcjonujących procesów rekrutacyjnych. Dlatego tak ważny dla rynku pracy był wypracowany przez partnerów społecznych instrument – tj. Krajowy Fundusz Szkoleniowy – pozwalający utrzymać w zatrudnieniu osoby, które utraciły swoje kwalifikacje lub posiadały je w niedostatecznym stopniu. Uwzględniając powyższe – partnerzy społeczni bardzo negatywnie oceniają zmniejszenie wydatków na Krajowy Fundusz Szkoleniowy o 47%, czyli 94 mln zł. Krajowy Fundusz Szkoleniowy jest podstawowym narzędziem wspierającym pracodawców w rozwijaniu i aktualizacji kompetencji pracowników w ramach kształcenia ustawicznego i dostosowywania tych kwalifikacji do praktycznych potrzeb rynkowych. Decyzja o zmniejszeniu budżetu Krajowego Funduszu Szkoleniowego stoi także w sprzeczności z uchwałą Rady Dialogu Społecznego nr 34 z dnia 19 czerwca 2017 r. w sprawie rekomendacji zmian w Krajowym Funduszu Szkoleniowym, w której partnerzy społeczni zgodzili się w kwestii systematycznego zwiększania limitu środków KFS do 4% Funduszu Pracy w 2018 r. i docelowo 6% w 2019 r. W projekcie planu Funduszu Pracy na 2018 udział ten zmniejszył się do 1,2% z 1,6% w roku 2017. Inwestycje publiczne w szkolenia pracowników są najskuteczniejszą formą inwestycji w kapitał ludzki, a dodatkowo strukturalne niedopasowania na rynku pracy zwiększają presję na te inwestycje. Partnerzy społeczni domagają się respektowania ich prawa do kształtowania polityki zatrudnienia i rynku pracy, i wpływu na Fundusz Pracy powstający ze składek zatrudnionych.

V

Fundusz Pracy powinien ewoluować w kierunku wsparcia rozwoju i poprawy jakości kształcenia zawodowego. Pozwoli to na efektywniejsze wykorzystanie jego środków i przyczyni się do wzrostu inwestycji, zatrudnienia i produktywności, a tym samym do wzrostu gospodarczego i wzrostu dochodów zarówno przedsiębiorców, jak i pracowników. Dlatego niezwykle ważna jest odbudowa systemu kształcenia zawodowego, którego podstawą jest zaangażowanie firm w praktyczną naukę zawodu. Zmniejszenie dofinansowania pracodawcom kosztów kształcenia

młodych pracowników o 22,5 mln zł w 2018 roku nie jest działaniem wspierającym współpracę firm z instytucjami edukacji i jest dalekie od budowania dualnego systemu kształcenia zawodowego, bazującego na współfinansowaniu kształcenia przez państwo i pracodawców. Konieczność upowszechnienia tej formy wspierania kształcenia dualnego u pracodawcy wymaga zwiększenia środków na ten cel.

VI

Ważnym elementem wspierającym decyzje o powrocie na rynek pracy, pozostaniu na nim, czy zmianie zawodu jest poradnictwo zawodowe oraz promocja działań wspierających aktywizację zawodową. Jest to zagadnienie nabierające istotnej wagi w obliczu utrzymującego się wysokiego udziału osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych (w lipcu br. stanowili oni 56% ogółu zarejestrowanych). Praca z taką grupą wymaga czasu, wiedzy, zindywidualizowanego wsparcia i odpowiednich instrumentów, których brakuje w aktualnie obowiązującej ustawie. W planowanych na 2018 rok wydatkach Funduszu Pracy niestety kwota przewidziana na to zadanie została zmniejszona o 55%, czyli 9,8 mln zł. Decyzja ta kłóci się więc z celowością wydatkowania środków z Funduszu Pracy.

VII

Aktywna polityka rynku pracy promująca zatrudnienie wymaga zwłaszcza zaangażowania wykwalifikowanej kadry urzędów pracy, której zadaniem, przy niskim poziomie bezrobocia, jest aktywizacja zawodowa obywateli pozostających bez pracy. Zmniejszenie budżetu w 2018 roku na działania aktywizacyjne o 56%, czyli 74,5 mln zł jest postępowaniem przeciw skutecznym. Także pracodawcy potrzebują wsparcia informacyjnego ze strony urzędów pracy, m.in. na temat zmian w prawie pracy, zapotrzebowania na pracowników, czy możliwości skorzystania ze środków na rozwój działalności. Na negatywną ocenę zasługują więc niższe o 50 mln zł, czyli 17,3%, wydatki na wynagrodzenia, składki, dodatki do wynagrodzeń oraz odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych dla pracowników wojewódzkich i powiatowych urzędów pracy, mając na uwadze już istniejące braki kadrowe.

VIII

Zdecydowany sprzeciw strony pracowników, strony pracodawców i strony samorządowej WRDS Kielce budzi finansowanie ze środków FP działań nie wchodzących do zadań tego Funduszu, w tym zwłaszcza w coraz wyższej kwocie staży podyplomowych oraz specjalizacji lekarzy, lekarzy dentyków, pielęgniarek i położnych, pomimo negatywnej opinii wyrażonej w *Uchwale Strony pracodawców i pracowników Rady Dialogu Społecznego nr 14 z dnia 14 lipca 2016 r. w sprawie zmian systemowych w Funduszu Pracy oraz Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych* oraz uchwale nr 2 Rady Rynku Pracy z dnia 5 października 2016. Przeniesienie ciężaru finansowania tego zadania

od 2009 r. na Fundusz Pracy, stanowiące naruszenie przepisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, było uzasadniane jako nadzwyczajne działanie będące skutkiem trudnej sytuacji finansów publicznych oraz nałożonej wobec Polski procedury nadmiernego deficytu. Obecna sytuacja budżetowa jest znacznie korzystniejsza, a procedura nadmiernego deficytu została uchylona w 2015 r. Pomimo ustania przesłanek wskazywanych jako usprawiedliwiające utrzymywanie tego stanu rzeczy, finansowanie specjalizacji i staży podyplomowych osób wykonujących zawody medyczne jest kontynuowane kolejny rok z rządu. Podobne zastrzeżenia budzi planowane przeznaczenie 70 mln zł z Funduszu Pracy na pokrycie kosztów związanych z koordynacją przez asystenta rodziny zadań określonych ustawie o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem". Taki sposób alokacji środków Funduszu Pracy – w zastępstwie finansowania budżetowego – nie służy łagodzeniu skutków bezrobocia, ani jego aktywnemu przeciwdziałaniu.

IX

Niezrozumiale z punktu widzenia strony pracowników, strony pracodawców i strony samorządowej WRDS Kielce jest przeniesienie wydatków Funduszu Pracy w części dotyczącej zasiłków przedemerytalnych i świadczeń przedemerytalnych do Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Wydatki te, wynoszące 2,1 mld zł, znacząco przewyższają całkowite wpływy FGŚP, zaplanowane na 2018 r. w kwocie 585 mln zł. Oczywistym jest, że nie powinno mieć miejsca utrzymanie niskiego stanu środków FGŚP, albowiem w następstwie takiego stanu rzeczy istnieje ryzyko szybkiego jego wyczerpania. Tymczasem, jak wynika z przedstawionego planu finansowego, stan FGŚP ma ulec obniżeniu z 4,9 mld zł na koniec 2017 r. do 3,2 mld zł na koniec 2018. W ocenie stron nie ma przesłanek prawnych ani ekonomicznych uzasadniających taką zmianę.

X

Partnerzy społeczni zwracają także uwagę na potrzebę poddania pod dyskusję kwestii wysokości zasiłku dla bezrobotnych. Uważamy, że należy podjąć dyskusję nt. powiązania zasiłku z utraconym wynagrodzeniem. Kwestie te powinny zostać poddane pogłębionej analizie i poddane szerokiej dyskusji pomiędzy parterami społecznymi i ekspertami.

Przewodniczący
WRDS w Kielcach
Tomasz Tworek

